

Feltrapport fra rejsen til Nordøstgrønland 2018

Ørnereden - et enestående, historisk ekspeditions hus!

En helt usædvanlig kort, kold og våd sommer i Nordøstgrønland gav store udfordringer for Nanoks to felthold i år; men det lykkedes alligevel at løse de planlagte hovedopgaver. Den ene opgave var at lægge et nyt lag tagpap på Ørnereden, Lauge Kochs gamle ekspeditions hus på Ella Ø. Den anden var at vedligeholde et af de historiske huse på Bass Rock. Desuden lykkedes det begge felthold at gennemføre forskellige andre vigtige opgaver. Læs mere om dette og meget andet i denne rapport.

28. feltsæson

Indledning

Nordøstgrønlandsk Kompagni Nanok har i år gennemført sin 28. feltsæson.

I Danmark vil mange nok huske tilbage på sommeren 2018 som ganske usædvanlig - vejrmæssigt; men medens vi i Danmark svedte tran under en rekordlang hedebølge, var situationen lige omvendt i Nordøstgrønland. Der har sommeren været den korteste, vådeste og koldeste i mange år, hvilket også skabte udfordringer for vore to felthold. En blød og ubrugbar landingsbane på Ella Ø forsinkede det ene hold en uge i at nå frem til Ella Ø, medens et usædvanligt sent opbrud af havisen forsinkede det andet hold i at nå frem til deres mål, Bass Rock samt desuden hindrede holdets planlagte arbejde i Hochstetter Bugt området. Desuden viste det sig, at Liavåg hytten ved Kap Wynn, som skulle have været istandsat, var blevet udslettet, formentlig som følge af kraftig erosion af kysten. Det blev altså en sommer, der på flere måder bekræftede, at det hverken er trivielt eller forudsigeligt at arbejde Nordøstgrønland; men det ved selvfølgelig enhver, der har færdedes deroppe gennem en årrække.

Imidlertid er vi i Nanok glade for, at vi trods udfordringerne nåede at gennemføre de planlagte hovedopgaver; nemlig at få lagt et nyt lag tagpap på Ørnereden på Ella Ø samt at få vedligeholdt det historiske hus på Bass Rock. Desuden har begge felthold gennemført forskellige andre vigtige opgaver.

Såvel Ørnereden som Bass Rock husene er i en særklasse. Ørnereden, bygget i forbindelse med Lauge Koch ekspeditionerne 1931-34, fungerede som Kochs hovedkvarter i de efterfølgende to-tre årtiers omfattende udforskninger af Nordøstgrønland. Det var fra Ørnereden, at "Ørnen" - dvs. Lauge Koch - styrede slagets gang og sin "hær" af videnskabsfolk og medhjælpere. Siden da har et utal af andre mennesker boet i eller besøgt huset og sådan er det fortsat. Ørnereden er altid åben for besøgende, der lægger vejen forbi og huset besøges jævnligt af fx krydstogtturister.

Bass Rock husene, bygget i 1901 af Baldwin-Ziegler ekspeditionen og som bl.a. var med til at redde Ejnar Mikkelsen og Iver Iversen under deres ufrivillige ophold i årene 1909-12, er de ældste, endnu eksisterende bygninger i Nordøstgrønland. Det ene hus har gennem mange år haft et sammenfaldet tag og får lov at forblive som sådan. Det andet hus er imidlertid intakt og det er dette hus, Nanok denne sommer

har vedligeholdt efter bygningssagkyndig anvisning fra Grønlands Nationalmuseum i Nuuk.

Sidst og ikke mindst lykkedes det, med kort varsel og takket være hjælp fra Naja Mikkelsen, Sirius og Inspektionsskibet "Vædderen", at få rekonstruktioner af både navnebræt og yderdør monteret på "Alabamahuset" på Shannon Ø.

AAGE V. JENSENS FONDE

Først og fremmest en hjertelig tak til vores hovedsponsor, Aage V. Jensens Fonde, for aldrig svigtende tillid og support. Uden en sådan vedvarende støtte kunne Nanok ikke gennemføre sit arbejde, der ofte kan være logistisk udfordrende og kræve års forberedelser.

Vi skylder også en særlig tak til en række af Forsvarets enheder og enkeltpersoner for godt samarbejde og for beredvillig hjælp med at løse diverse logistiske udfordringer. Mange forskellige enheder har bidraget undervejs, herunder Arktisk Kommando, Slædepatruljen Sirius, Stations- og Patruljetjenesten Grønland, Forsvarets Vagt Mestersvig samt Søværnets inspektionsskibe. Også en stor tak til logistikere og forskere ved både Daneborg og Zackenberg forskningsstationerne for imødekommende hjælp og samarbejde.

En varm tak også til Inge Bisgaard ved Grønlands Nationalmuseum i Nuuk for kyndig bygningsfaglig vejledning.

Der skal også lyde en meget varm tak for den store støtte, familie og venner yder udsendte Nanok'ere, der bruger det meste af en sommerferie på at arbejde for Nanok. Det betyder særdeles meget for den enkelte Nanok'er med en sådan opbakning og forståelse fra hjemmefronten.

Mange tak også til den store personkreds, der fortsat viser positiv interesse for vort arbejde og støtter dette.

Til slut en stor tak til alle vore øvrige gode samarbejdspartnere samt til de mange private og offentlige myndigheder, der på forskellige måder har ydet positive bidrag til at muliggøre vort arbejde.

På Nanoks vegne

Peter Schmidt Mikkelsen

This field report is also available in English and Danish at: www.xsirius.dk/nanok.html

Feltrapport for "Ella Ø holdet" 2018

Opgaver

Ella Ø holdet havde følgende opgaver:

- at lægge nyt tagpap på Ørnereden [235-1] på Ella Ø
- at revurdere bjørnesikringen af Tolvmandsbarakken
- at lægge nyt gulv i vindfanget i Sverresborg [232]
- at istandsætte Von Krogh hytten [328]
- at gennemføre vedligehold og genforsyning af hytter, som tidligere er renoveret af Nanok i Ella Ø regionen
- at tilse, optælle og foretage vedligehold af Nanoks materiel og depot Ella Ø
- at modtage gods til Nanok på Ella Ø
- at yde logistisk support til Asiaq felthold
- at klargøre for Nanok-ekspeditionen 2019

Ella Ø holdet

Hasse Nielsen Staunstrup (Sirius '78)

Leif Kjær Pedersen (Sirius '78)

Claus "Tavse" Birkbøll (Sirius '73)

Oprejse til Nyhavn og Mestersvig

Inden afrejsen blev vi oplyst om, at der evt. kunne blive nogle udfordringer med at komme fra Mestersvig til Ella Ø, idet landingsbanen her var for blød til at lande på for nærværende.

"Kontoret" - vores hjem i Nyhavn.

Trods dette blev det besluttet, at vi skulle bibeholde planlagte afrejsedato og på stedet finde løsninger på at komme videre til Ella Ø. Den 25. juli rejste vi til Reykjavik. Her mødte vi de tre forskere fra Asiaq og Grønlands Naturinstitut, som Nanok havde lovet at yde logistisk support til i forbindelse med nogle undersøgelser, som Asiaq ønskede at gennemføre i Vega Sund. Fra Reykjavik fortsatte vi til Constable Pynt og et par timer senere til Mestersvig, hvor vi ankom midt på aftenen. Det blev her bekræftet, at man ikke kunne lande på Ella Ø. Et par dage tidligere, i forbindelse med årets første landing på Ella Ø, sad Twin Otteren fast på banen og måtte trækkes fri med traktor. Dette tog godt 3 timer ifølge piloten.

Udsigt over Nyhavn [209-2] og Kong Oscar Fjord. Fjordisen hindrer stadig sejlads. 26. juli.

Afgang fra Mestersvig til Holm Bugt - og videretransport til Ella Ø. 2. august.

Issituationen i Kong Oscar Fjord gjorde, at det heller ikke var muligt at sejle til Ella Ø. Vi blev derfor, sammen med de tre forskere, installeret i "Kontoret" i Nyhavn [209-2]. Vi fik den sædvanlige gode hjælp af personalet i Mestersvig, der var hjælpsomme med kørsel og derudover forsynede os med nok proviant til at bespise en mindre hær.

Vi brugte tiden til optælling af Nanok depot samt bortskaffelse af ukurant tagpap efter aftale med Nanoks direktør. Også her var Mestersvig personalet behjælpelig med at transportere dette til afbrænding. Vi foretog desuden et forgæves forsøg på at komme til Hamna [208-2] for at forberede den planlagte istandsættelse i 2020; men grundet den store mængde smeltevand var dette dog ikke muligt. Ventetiden blev desuden brugt til diverse istandsættelsesarbejder af Kontoret i Nyhavn. Vi havde selvfølgelig daglig kontakt med Sirius på Ella Ø vedrørende landingsbanens tilstand samt check af iskort. Utallig var også snakken med Tårnet i Mestersvig om situationen.

Turen til Ella Ø

Endelig fik vi lavet en aftale med Norlandair om at flyve os til Holm Bugt, hvor det havde vist sig

mulig at lande med Twin Otter for at afhente et hold franske forskere. Vi fik derefter en aftale med Sirius på Ella Ø om at forsøge at hente os der, idet piloterne efter afhentning af de franske forskere havde vurderet, at det skulle være muligt at sejle Holm Bugt fra Ella Ø. Stor var jubelen da også, da vi derfor den 2. august endelig kunne flyve fra Mestersvig. Glæden var ikke mindre, da vi landede ved Holm bugt og så at Sirius-båden allerede var ankommet. Vi lastede hurtigt om fra Twin Otter til Sirius-båd og ankom hen på dagen omsider til Ella Ø. Nanok-holdet flyttede ind i den flot istandsatte Tolvmandsbarak og forskerholdet tog ophold i Ørnereden. Til vores store glæde havde ingen af de to bygninger haft bjørnebesøg. Det havde derimod Maskinhuset, hvor den have smadret døren. Denne blev selvfølgelig senere sat i stand.

Forsøg på sejlads til Sverresborg

Vores plan var først at sejle til Sverresborg [232] for at aflevere forskerne samt lægge nyt gulv i vindfanget. Vi delte os derfor op, så to af os klargjorde og søsatte "Agsut" og en fik styr på de forsyninger, der et par dage tidligere var bragt til Ella Ø med inspektionsskibet "Hvidbjørnen". Desuden blev det gamle køkkenservice fra

T.v. Ankomstmiddag sammen med Sirius i Ørnereden. T.h. Afgang mod Sverresborg.

Tolvmandsbarakken bragt til Ørnereden og det nye service taget i brug i Tolvmandsbarakken. Under søsætning af "Agsut" knækkede trækstangen, hvilket dog med hjælp fra Sirius ikke sinkede os yderligere, idet vi lånte en af deres, der heldigvis passede. Den 4. august om aftenen sejlede vi med de tre forskere, deres udstyr og reparationsmaterialer mod Sverresborg. I Vega Sund var der spredt is og et par steder, hvor isen lå tæt, men dog mulig at passere igennem rimelig sikkert. Omkring 10 km før Sverresborg begyndte pakisen at blive tættere og ca. 6 km før hytten var det ikke længere muligt at fortsætte sejladsen på sikker vis. Vi lavede nogle forsøg, men vurderede at det var umuligt at fortsætte. Isens udbredelse syntes at passe med det seneste iskort, som vi havde set fire dage tidligere og som indikerede, at isen lå tæt pakket omkring Sverresborg. Vi besluttede derfor at sejle tilbage til Ella Ø, hvor vi ankom næste morgen. Tilbageturen var ikke uden spænding, idet tyk tåge fulgte os det meste af vejen gennem Vega Sund, men godt hjulpet af GPS og ved at følge vores plottede udtur, kom vi sikkert tilbage. Vi noterede os desuden, at isen var i bevægelse og lå anderledes end på udturen, hvilket blev bekræftet næste dag, hvor Sirius på en rekognoscering i Vega Sund blev stoppet flere timer af en isprop på samme sted, som vi var sejlet uhindret igennem fem timer forinden.

Tilbage på Ella Ø

Sikkert tilbage på den skønne Ella Ø startede vi

Aftagning af de gamle vindskeder.

den 5. august, efter en velfortjent "morfar", alle tre på opgaven med at lægge nyt tagpap på Ørnereden. For at have sikre arbejdsforhold på det stejle tag, måtte vi dog først lave forskelligt

Så er arbejdet i gang med at lægge et nyt lag tagpap på Ørnereden.

sikringsudstyr såsom tagstiger, sikringstov osv. Vindskederne var desuden så forvitrede under malingen, at vi besluttede at forny disse og starte med at tage de gamle ned. Når man brænder tagpap på, vil der altid være en risiko for, at der

kan opstå brand i tømmeret nedenunder. For at imødegå dette fik vi med hjælp fra Sirius og deres materiel rigget brandpumpe og -slinger til med vandforsyning direkte fra fjorden.

Hasse og Leif lægger tagpap på Ørnereden.

Snedkeren - Tavse - laver nye vindskeder.

De nye vindskeder monteres og males med linoliemaling.

Vi arbejdede to mand med tagpap og en med nye vindskeder og diverse træarbejder, så det var klar til at sætte op, når pappen var svejset på. Grundet arbejdets omfang, som var større end forventet samt vores forsinkelse i Mestersvig, besluttede vi efter et par dage ikke at gøre yderligere forsøg på at sejle til Sverresborg og heller ikke at forsøge besøg til andre hytter. De tre forskere havde desuden, tvunget af omstændighederne, i mellemtiden påbegyndt målinger omkring Ella Ø, hvilket de erklærede gav gode data.

Den 11. august var vi endelig færdige med at lægge tagpap på Ørnereden. Herefter brugte vi en dag på at sætte de nye vindskeder op. De blev fastgjort med skruer, således at de let vil kunne nedtages, hvis dette kræves senere. Vindskederne har fået 1-2 gange hvid

linoliemaling og det vil være hensigtsmæssigt, hvis hold 2019 får tid til at give 1-2 gange yderligere. Det viste sig også, at flagstangen trængte til et nyt fastgøringsarrangement, hvorfor vi nedtog denne, fik den godt rensat, slebet og givet første gang hvid linoliemaling. Vi har lavet tegninger og vil fremstille nyt fastgøringsarrangement, som kan sendes op i 2019. Flagstangen er lagt ind i gangen i Tolvmandsbarakken.

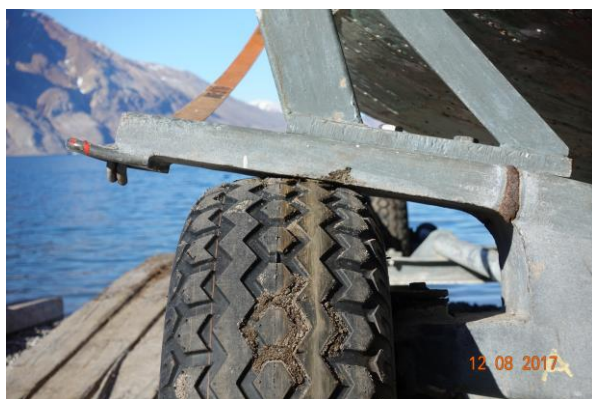
Vedrørende yderligere bjørnesikring af Tolvmandsbarakken var dette en kilde til mange og lange snak over aftenkaffen, også med deltagelse af Sirius-fupperne. Konklusionen blev dog, at Tolvmandsbarakken er sikret på en god og effektiv måde, hvilket også bekræftes ved, at der ikke har været bjørn inde i huset siden dette blev forstærket i 2015.

Så er Ørnereden igen klar til mange års arktisk vejr!

Reparation af vinduer og udskiftning af vinduesglas i Tolvmandsbarakken.

Ophalervognen til "Agsut" er ved at trænge til udskiftning. "Agsut" vinterklar.

T.v. Hjemrejse med hjælp fra Sirius via Nyhavn. T.h. Klar til afgang fra Mestersvig med Twin Otter.

Nedlukning på Ella Ø

De sidste par dage brugte vi bl.a. på at vinterklargøre "Agsut". Det er tidligere konstateret, at der virkelig trænges til et nyt ophalerarrangement og en ny ophalervogn. Vi har udarbejdet et forslag til dette, som vil blive præsenteret separat. Men op kom da gode, gamle "Agsut", som derefter blev forberedt for vinteren og pakket godt ind i presenningerne. Vi nåede derudover også at få udskiftet plexiglasruderne i de 4 vinduer i stuen i Tolvmandsbarakken med rigtig glas. Som det vil fremgå af forslag til næste års bestillinger, manglede der dog både glarmesterhammer og vinduesstifter, men med en snedker på holdet lod vi os ikke stoppe af sådanne petitesseer.

Vi fik desuden foretaget en grundig optælling og

oprydning af alt Nanok materiel i løbet af de sidste dage samt gennemgået forslag til opsendelse 2019.

Hjemrejsen

Ved hjemrejsen var landingsbanen på Ella Ø fortsat for blød til landing med Twin-Otteren. Det blev derfor aftalt med Sirius, at de sejlede os til Mestersvig. Isen i Kong Oscar Fjord var nu af en beskaffenhed, der tillod sejlads med Sirius' nye både. Så om formiddagen, den 15. august, blev vi og forskerholdet derfor sejlet til Nyhavn, hvor vi blev afhentet af Mestersvig personalet. Efter en god frokost var det afgang med Twin Otteren til Constable Pynt, hvorfra vi fløj videre til Reykjavik. Her havde vi en overnatning inden turen videre hjem til Danmark. Aftenen blev derfor brugt til et "tak for en god sommer" sammen med Asiaq forskerholdet på restaurant "3 Frakkar".

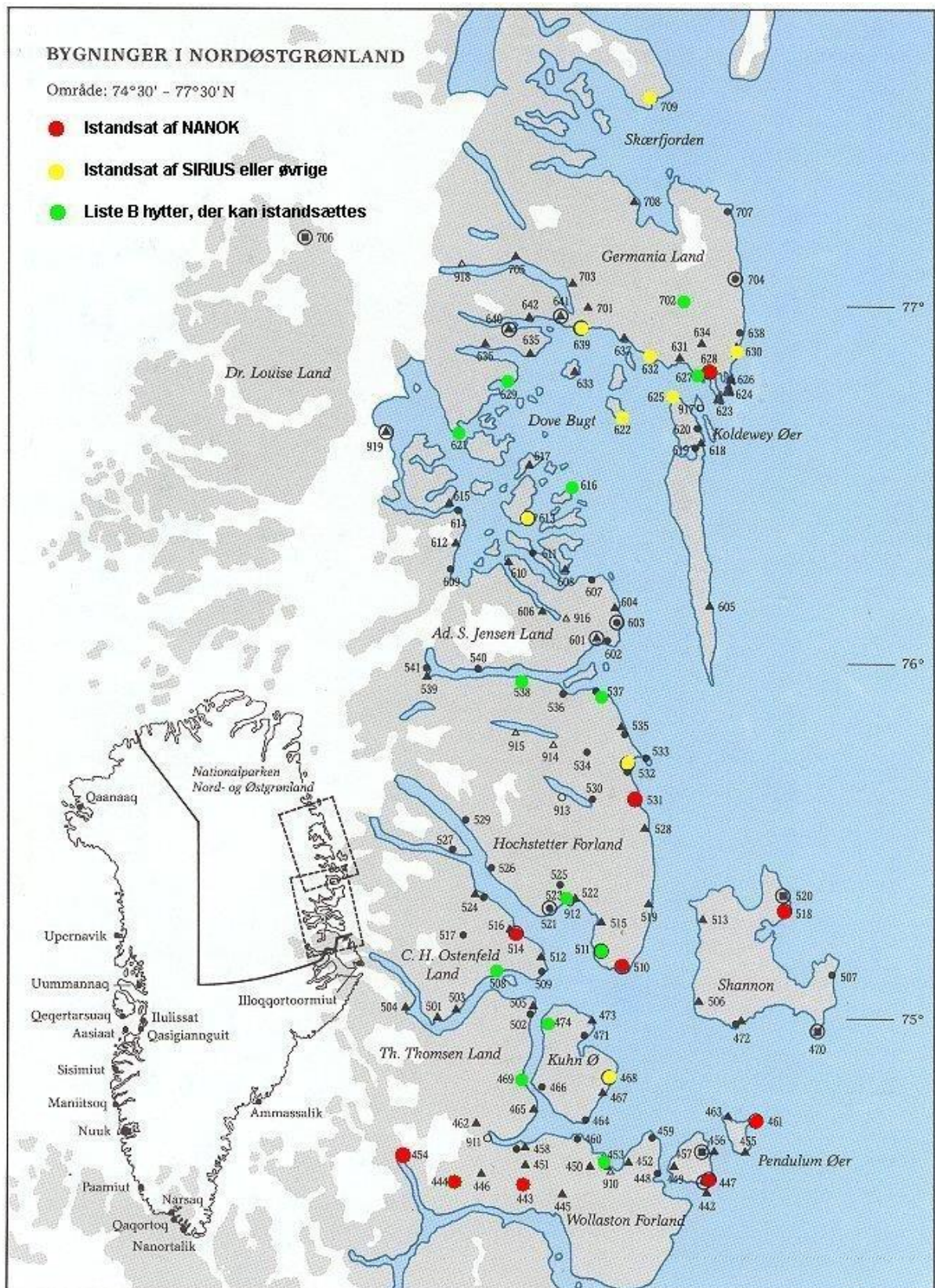
Afslutning og status over løsning af opgaver

Vores hovedopgave, at lægge nyt tagpap på Ørnereden, mener vi at have løst tilfredsstillende. Revurdering af bjørnesikringen af Tolvmandsbarakken, delvis udskiftning af vinduer samt support til de tre forskere fra Asiaq hhv. Naturinstituttet, mener vi også at have løst på bedste vis. Grundet den usædvanlige issituation i år og den uanvendelige landingsbane på Ella Ø, blev vi desværre dels forsinket og forhindret, således at opgaverne med de øvrige hytter ikke kunne løses. Undervejs fik vi stor hjælp og imødekommenhed fra mange sider, ikke mindst fra Sirius-fupperne på Ella Ø, Slædepatruljen Sirius, Stations- og Patruljetjenesten Grønland (SPG), Arktisk Kommando (AKO) og Forsvarets Vagt Mestersvig på Mestersvig. Hermed et stor tak til alle.

F.v. Tavse, Hasse og Leif. Billedet stammer fra en tidligere lejlighed.

Hasse - Leif - Tavse

Kortet viser vedligeholdelsesstatus for de gamle hytter, huse og stationer i Nordøstgrønland. Lokalteter markeret med rødt eller gult kan forventes at være i nogenlunde brugbar stand. Øvrige lokaliteter kan derimod ikke forventes at være anvendelige. Lokalteter mærket med grønt er øvrige liste-B hytter, som Nanok eventuelt vil renovere og vedligeholde i de kommende år.

Kortet viser vedligeholdelsesstatus for de gamle hytter, huse og stationer i Nordøstgrønland. Lokalteter markeret med rødt eller gult kan forventes at være i nogenlunde brugbar stand. Øvrige lokaliteter kan derimod ikke forventes at være anvendelige. Lokalteter mærket med grønt er øvrige liste-B hytter, som Nanok eventuelt vil renovere og vedligeholde i de kommende år.

Feltrapport for "Daneborg-holdet" 2018

Opgaver

Daneborg-holdet havde følgende opgaver:

- at gennemføre kulturhistorisk sikring af Bass Rock [461] efter anvisning fra Grønlands Nationalmuseum
- at istandsætte Liavåg [441-3] ved Kap Wynn
- at gennemføre vedligehold og genforsyning af hytter nord for Daneborg, som tidligere er renoveret af Nanok
- at tilse, optælle og foretage vedligehold af Nanoks materiel og depot Daneborg
- at modtage gods til Nanok på Daneborg
- at klargøre for Nanok-ekspeditionen 2019

Deltagere

Troels Andersen (Sirius '08)

Sebastian Vestergaard (Sirius '10)

Jacob Weirsøe Schjødt, tømrer

Opgaven

Hovedopgaven for Daneborg-holdet denne sommer var at gennemføre en kulturhistorisk sikring af det ene af Bass Rock husene, samt istandsættelse af hytten Liavåg på Kap Wynn. Opgaven på Bass Rock var hovedsageligt at sikre klimaskærmen på hytten, således at konstruktionerne ikke ville forgå yderligere samt at hytten igen blev beboelig. Nationalmuseet udarbejdede i 2014 en arbejdsbeskrivelse for husene og kom med følgende anbefalinger for fremtidssikring: Renovering af zinkplader på

tag, etablering af skorsten, restaurering af vinduer og indfatninger, reparation af indgangsrevledør, renovering med zinkpladestykker, udlusning/udskiftning af rådskadet træ på facadeelementer, genopretning af vandnæse langs husets nedre kant samt fjernelse af opgroet jord langs fundamentområdet. Materialer til begge hytter var udlagt på forhånd med hjælp fra Sirius og Søværnets inspektionsskib. Dette gjorde at vi undgik alt for hårdt læssede gummibåde på sejlturen.

Ankomst og opstart

Årets tur startede vanen tro i Kastrup lufthavn og vi kom afsted som planlagt. I Reykjavik var der et par timers ventetid, hvorefter vi med en Dash-8 fløj til Constable Pynt. På Pynten satte vi rekord i korteste ophold, idet vi blev modtaget af et skilt med vores navne på. Vi skulle omgående sætte os i Twin Otteren. Programmet var stramt. Vi klagede ikke og efter 3 min. og 37 sekunder på Pynten var vi igen i luften på vej mod Daneborg, hvor vi ankom kl. 20. På Daneborg blev vi vel modtaget, og kokken havde tilfældigvis gemt lidt aftensmad til os.

I dagene derefter fik vi dannet os et overblik over Nanoks grej på Daneborg samt klargjort gummibådene. Vi foretog en testsejlad af de to gummibåde og hjalp Sirius med årets skibsmik. Den 12. august pakkede vi bådene med grej og satte kursen nordover. Vi nåede dog ikke meget længere end til Dumpen på Daneborg inden den ene påhængsmotor stoppede. Efter et par timers fejlsøgning kunne vi konstatere, at den benzin vi

Klargøring til afrejse.

Resterne af Liavåg hytten [441-3] ved Kap Wynn. Der har i de seneste år været kraftig erosion af kysten og hytten er formentlig blevet knust af bølger og skrueris under en storm i 2017-2018. 19. august 2018.

havde brugt var for gammel. Da klokken var blevet mange, tog vi en nat mere på Daneborg, og fik tanket nyt benzin. Den 13. august kom vi afsted i en let tåge og stille vand. Vi satte kursen mod Kap Wynn for at se på forholdene der, for derefter at sejle til Germaniahavn og overnatte.

Liavåg hytten ved Kap Wynn

Det var en af vores planlagte opgaver at renovere Liavåg [441-3] ved Kap Wynn; men på vandrørene havde vi hørt, at Sirius ikke kunne finde hytten, og at det så ud som om den var forsvundet, idet man kun havde fundet rester af hytten i form af knækkede brædder og tagpap.

Vi kunne ikke gøre andet end at sejle forbi og undersøge forholdene nærmere. Desværre talte rygter sandt. Liavåg hytten eksisterede ikke længere. Det så ud, som om stedet har været udsat for en blanding mellem et skred eller at kysten har spist hytten (erosion). Hvad der nøjagtigt var sket, var svært at fastslå.

Vi sejlede herefter til Germaniahavn, medens isen begyndte at ligge tættere og tættere. Hytten på Germaniahavn [447-3] var i fin stand, og efter en overnatning og hygge i hytten, sejlede vi den 14. august mod Bass Rock.

Bass Rock

Bass Rock husene ved ankomsten.

Bass Rock huset ved ankomsten.

Den nye Nanok-ovn blev hurtigt taget i brug. Troels Andersen, Jacob Weirsøe Schjødt, Sebastian Vestergaard.

På vej mod Bass Rock mødte vi mere vinteris, og vi var nødsaget til at styre 3-4 km mod øst for at gå fri af isen, der pakkede sig mellem Pendulum Øerne og Sabine Ø. Derefter var der dog frit vand. Brændingen ved Bass Rock bød os velkommen og kl. 21 var vi klar til at se nærmere på stedet. Hytten var i generel fin stand og vi monterede kulovnen som det første, idet vi alle tre trængte til at få varmen. Det gik nemt og hurtigt og i løbet af 20 minutter var der på ny dømt hygge i Nordøstgrønlands ældste bygning. Efterfølgende lavede vi en slagplan for rækkefølgen af arbejdet.

Gulvet

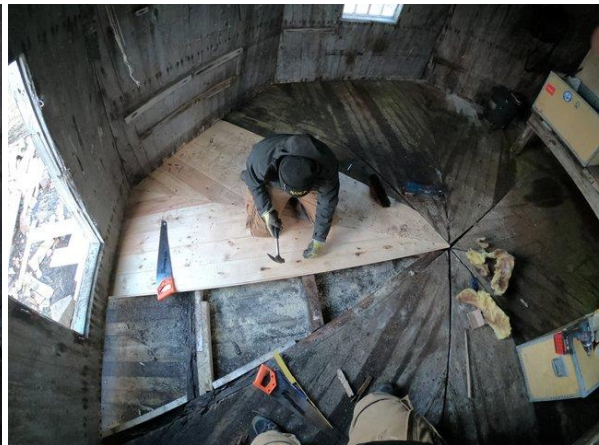
Vigtigst var gulvet, som mod sydøst var særdeles medtaget. Gulvet er som resten af hytten bygget op i moduler og vi besluttede at udskifte knap tre fag, idet resten faktisk var i fin stand. Vi ryddede hytten og gjorde klar til at lave udvekslinger for at stabilisere gulvet. Hyttens vægge stod på gulvet. Vi bankede derfor gulvbrædderne i udefra, så væggene atter stod på gulvet. Resultatet blev fint, selvom der efter godt og vel 120 år var en anelse skævheder i gulvet ...

Råd i gulv.

T.v. Bjælkelag forstærkes. T.h. Gulv bankes i udefra. Vægge står på gulv.

Nyt gulv lægges.

Tag og dør

Efter at gulvet var ordnet, gik Jacob og Troels i gang med taget, medens Sebastian begyndte at lave en ny hoveddør, udført af gammelt træ fra stedet. Zinktaget var egentlig i fin stand og vi lod alt eksisterende zink blive på taget og reparerede kun de steder, hvor der var synligt træ. De nye zinkplader var nemme at arbejde

med og lignede endda det gamle zink overraskende meget. Til at fastgøre zinken brugte vi søm samt gammelt træ fra stedet.

Udvendig efterbehandling

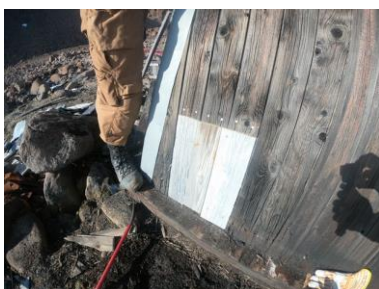
Ud fra gamle billeder fra stedet har det været svært at konstatere, hvorvidt der har været monteret zink indvendigt og udvendigt i alle hjørner på hytten. Nogle steder var der stadig

Zinkarbejde på tag.

T.v. Skorstenshul. I midten: Inddækning tætnes. T.h. Gammel inddækning monteret udenpå ny.

T.v. Reparation af rådskadet beklædning. I midten: Ny yderdør fabrikeres. T.h. Vandnæser monteres.

T.v. Vindueskitning. I midten: Ny yderdør monteret. T.h. Nanok renoveringsopslag.

zink, både inde og ude, så vi besluttede at banke zink på alle samlinger, inde og ude, for at tætte for fygesne om vinteren. Yderligere blev hytten behandlet med trætjære blandet med linolie. I forbindelse med tagprojektet færdigmonterede vi

kulovnen. Gennemføringen krævede ikke megen justering i selve hullet, og til slut blev den gamle inddækning brugt uden på den nye, for at bevare hyttens autentiske udseende.

Færdigt arbejde udvendigt!

T.v. Museumshjørne. T.h. Færdigt arbejde indvendigt.

Bass Rock anno 2018.

Der tænkes og vurderes brænding.

Af småprojekter blev der udskiftet tre brædder på hyttens vestlige side, lavet udlusninger af råddent træ ved døren, kittet vindue, lavet ny vandnæse hele vejen rundt, lavet bord indvendigt samt et museumshjørne til de ting, der var på stedet, herunder en gammel kulovn, diverse køkkenservice, bøger og lignende.

Tilbage til Daneborg

Den 18. august var vi færdige og planlagde at

sejle mod Daneborg ved frokosttid. Brændingen på Lille Pendulum ville det dog anderledes og viste tænder i form af 1 til 2 meter høje dønninger. Dønningerne ville kunne medføre betydelig skade på materiel samt mandskab, så efter adskillige forsøg på at besejre brændingen besluttede vi at indstille forsøget. Vi pakkede ud og nød endnu en nat i den hyggelige hytte. Den 19. august var der i stedet fralandsvind og dønningerne var mindre, hvilket gjorde at vi kunne komme afsted. Omkring kl. 09 var vi afsted. Vi rundede på hjemturen Kap Wynn igen for at se på stedet i solskinsvejr. Situationen var den samme, hytten var væk. Inden vi nåede Daneborg var vi en smut forbi Kap Herschell [417]. Huset var i fin stand.

Ændrede planer

Grundet den uventede situation på Kap Wynn, og fordi Hochstetterbugten var tillukket af is, aftalte vi med Nanoks direktør i stedet at tilse de tidligere renoverede hytter omkring Clavering Ø, dvs. Dahls Skær [412], Elvsborg [407], Dødemandsbugten [408], Eskimonæs [405], Krogness [403], Norma Hytta [411-2], Moskusheimen [429] og Bjørnnesstua [437]. Vi pakkede derfor igen de trofaste gummibåde, nu

T.v. Dahl Skær hytten. T.h. Dødemandsbugten.

T.v. Eskimonæs. T.h. Norma Hytta.

T.v. Moskusheimen. T.h. Sandodden.

suppleret med diverse materialer til at foretage evt. reparationer af de nævnte hytter. Vi sejlede afsted den 21. august.

Hytterne var generelt i fin stand; men på Elvsborg samt Norma Hytta havde der været bjørnebesøg. Skaderne fra bjørnebesøgene blev udbedret og resten af hytterne blev suppleret med diverse småting i form af kul, tændstikker og sprittabletter. Ved Revet havde vi en god omgang slæbearbejde pga. tidevandet, men det lykkedes dog at komme igennem det lavvandede område og ind til Moskusheimen. Det udvendige træværk på Moskusheimen trængte til en omgang maling - og fik som fortjent. Indvendigt en hovedrengøring og skuring af loftet. Undervejs var vi også et smut inde i bunden af Tyrolerfjord og i den forbindelse forbi Skrænthytten [440], der i fremtiden kunne være et nyt Nanok-projekt. Hytten vil kunne istandsættes, grundet dens relativt gode stand. Efterfølgende sejlede vi mod Zackenberg, hvor vi havde en overnatning. Om aftenen gik vi et smut forbi forskningsstationen, hvor vi blev

inviteret på aftensmad. Dagen efter, den 25. august, sejlede vi ved højvande til Daneborg. Efter to gode ture, hvor højdepunktet var restaureringen af den ene ekspeditionshytte på Bass Rock, blev det tid til at rigge af og sige tak for denne gang. De sidste dage blev brugt på optælling, oprydning og vedligeholdelse af gummibåde samt motorer.

Nanok-hold Daneborg 2018 takker for en fantastisk tur. Under vores ophold på Daneborg har Sirius været særdeles behjælpelig med diverse småting, herunder lån af køretøjer i forbindelse med ophaling af både, lån af fartøjshus til vedligehold af gummibåde samt et toilet i ny og næ. Mange tak for det og den store gæstfrihed. Ligeledes skal der lyde et stort tak til folkene fra Zackenberg og Århus Universitet, herunder Egon, Jonas og Kenni.

Troels – Sebastian - Jacob

T.v. Tilbage mod Sandodden. T.h. Reparation af gummibåd.

Tillæg: Alabamahuset (fortsat fra 2016)

Så kom navnebræt og dør omsider på plads!

Det var som bekendt i sommeren 2016, at et Nanok-felthold kunne gennemføre en længe ønsket kulturhistorisk sikring og istandsættelse af Alabamahuset [518] på Shannon Ø, efter anvisning fra Grønlands Nationalmuseum. Opgaven blev fuldført til punkt og prikke - men to vigtige ting manglede. Rekonstruktioner af det originale "Alabama" navnebræt samt af den originale yderdør (en kahyt-dør fra "Alabama"), som Nanok på forhånd havde fået specialfremstillet i Danmark, nåede aldrig frem til feltholdet på Shannon. Årsagen var en fejl hos det islandske shipping-firma, som ikke formåede at levere tingene rettidigt til Søværnets inspektionsskib, der ellers, efter aftale med Nanok, ville medtage materialerne til feltholdet på Shannon. Heldigvis kunne Nanok-holdet på stedet fremstille en midlertidig dør og et navneskilt af forhåndenværende materialer. De specialfremstillede ting kom så i stedet retur fra Island til Danmark, men blev i sommeren 2017 sendt til Daneborg for der at afvente en ny mulighed til at få dem til Shannon og monteret på Alabamahuset.

En sådan lejlighed opstod så for ganske nylig, i

slutningen af august, hvor undertegnede blev kontaktet af geolog Naja Mikkelsen, der er barnebarn af polarforskeren Ejnar Mikkelsen og i øvrigt mor til Bjørn Mikkelsen, der var deltager i Nanoks felt-hold i 2016. Naja kunne glad oplyse, at man er ved at producere en film om hendes berømte farfar. I den anledning havde hun og et filmhold fået skibslejlighed med Inspektionsskibet "Vædderen", der under den årlige depotudlægning for Sirius, også skulle besøge Alabamahuset. Om man ved lejlighed måtte montere navnebræt og dør? Ja, naturligvis. Det var jo en fin anledning til at få afsluttet projektet! Der blev derfor straks truffet aftale mellem Nanok og Sirius om det praktiske, således at navnebræt og dør kunne stå parat, når "Vædderen" anløb Daneborg.

Inspektionsskibet ankom den 6. september og blandt godset, der blev taget ombord, var også navnebræt og dør. Næste morgen blev kursen blev sat nordover og senere samme eftermiddag havde både skilt og dør omsider fundet vej til deres bestemmelsessted. Hermed kunne projekt "Alabamahuset" endelig afsluttes.

Peter Schmidt Mikkelsen

Rekonstruktioner af det originale "Alabama" navnebræt samt af den originale yderdør (en kahyt-dør fra "Alabama") er nu kommet på plads på Alabamahuset.

Om Nanok

Nordøstgrønlandsk Kompagni Nanok er en privat, nonprofit organisation stiftet i 1992 på baggrund af det tidligere *Østgrønlandsk Fangstkompagni Nanok A/S*, grundlagt i 1929.

Nanoks formål er bl.a. *at bidrage til udbredelse af kendskabet til Nordøstgrønland og dets kulturhistorie samt at bidrage til sikring af områdets kulturminder og bygninger.*

Nanok består af en privat kreds på syv personer, kaldet Bestyrelsen. Disse er Peter Schmidt Mikkelsen (direktør), Jens Erik Schultz, Tommy Pedersen, Palle V. Norit, Søren Rysgaard, Fritz Ploug Nielsen og Jesper Mølbak Stentoft (kasserer). Nanoks revisor er Aka Lynge. Torben E. Jeppesen assisterer med materialeindkøb. Nanoks pakkecentral varetages af Kristian Nevers. Foruden de nævnte deltager en række andre enkeltpersoner i Nanoks arbejde. Al arbejde i Nanok er frivilligt og ulønnet.

Nanok udsender hver sommer et felthold typisk med 6-10 deltagere fordelt på 2-3 hold, der i 3-5 uger arbejder i Nordøstgrønland. Resultatet af dette arbejde dokumenteres og offentliggøres i en feltrapport. Ekspeditionsdeltagerne udvælges af bestyrelsen. I årene 1991-2018 er der udsendt i alt 175 Nanok'ere, eller mere end 75 enkeltpersoner, til Nordøstgrønland.

For at kunne gennemføre arbejdet råder Nanok over et betydeligt ekspeditionsmateriel. Derimod besidder Nanok ingen fast ejendom i Grønland.

Nanoks arbejde finansieres af Aage V. Jensens Fonde.

Blandt sine gode samarbejdspartnere og støtter tæller Nanok: Norlandair, Arctic Research Centre, Arctic Science Partnership, Grønlands Selvstyre, Grønlands Nationalmuseum & Arkiv, Grønlands Naturinstitut, Arktisk Kommando, Slædepatruljen Sirius, Forsvarets Vagt Mestersvig, Stations- og Patruljetjenesten Grønland, Royal Arctic Line og TELE Greenland.

Nanok har siden 1991 renoveret og vedligeholdt mere end 50 kulturhistoriske bygninger og har for denne indsats modtaget betydelig anerkendelse og støtte, bl.a. fra Grønlands Selvstyre. Nanok har siden 2010 haft en formel samarbejdsaftale med Grønlands Nationalmuseum og Arkiv i Nuuk.

I årene 2003-2007 udarbejdede Nanok på opfordring af det daværende Grønlands Hjemmestyre en ny, unik bygningsmæssig status for samtlige kulturhistoriske hytter og stationer i Nordøstgrønland. Et omfattende materiale fra registreringen, herunder fotos og GPS-positioner, er publiceret i "*North-East Greenland 1908-60. The Trapper Era*" (Mikkelsen 2008). En ny, revideret dansk udgave af denne bog udkommer i efteråret 2019.

Oplev i øvrigt en række af de gamle nordøstgrønlandske hytter i Google Street View via et link fra <http://www.xsirius.dk/>

Liste over nordøstgrønlandske stationer og hytter renoveret af Nanok 1991 - 2018:

Nr.	Navn	Istandsæt år	Nr.	Navn	Istandsæt år
201	Antarctichavn	2001 (knust 2002)	350	Loch Fyne	1993, 2007
209-2	Nyhavn	2007	356	Hoelsbu	1999, 2000, 2007
218	Kap Peterséns	1998	358-3	Strindberghuset	2013
224-2	Kongeborgen	2001	367-2	Mellemhuset	2010
222	Holm Bugt hytten	2001	403	Krogness	2010
232	Sverresborg	2014	405	Eskimonæs	1998
235	Ørnereden, Ella Ø	2015-2018	407	Elvsborg	2007-2008
235	Tolvmandsbarakken	2015-2018	408	Dødemandsbugten	2013-2014
236	Maristua	2008	411-2	Norma hytta	2010
238	Mineralbukta	2010	412	Dahl Skær hytten	2010
241	Svedenborg	2011	417	Kap Herschell	2002
301	Laplace	2009	425	Sandodden/Karina	1994-2000, 2007, 2009
304	Arentz hytten	2008	429	Moskusheimen	1994
305	Namdalshytten	2010	434	Leirvågen	2008
308	Kap Humboldt	1997	438-2	Zackenborg	1991-1992
309	Rendalshytten	2010	438-4	Fiskerhytten	2008
310	Bjørnheimen	2008	437	Bjørnnesstua	2008
317	Brøggers hytte	2012	443	Blæsenborghytten	2017
320	Smedal	2012	444	Antonsens hytte	2017
322	Noa Sø hytten	2008	447	Germaniahavn	1999
324	Varghytten	2002, 2007	454	Fjordbotten	2013
325	Renbughytten	2010	461	Bass Rock	2018
335	Myggbukta	1999, 2002, 2011	510	Hochstetter	1996, 1998
337	Ragnhilds-hytten	2008	514	Ny Jonsbu	1995
340	Kap Ovibos hytten	2000, 2007, 2012	518	Alabamahuset	2016
341	Halle	2011	531	Ottostrand	2009
345	Bråstad	2011	628-1	Villaen, Danmarkshavn	2017
347	Petrahytten	2011	---	Kap Moltke /Brønlundhus	2001

Kilde vedr. hyttenumre og -navne: Peter Schmidt Mikkelsen: North-East Greenland 1908-60 The Trapper Era. The Scott Polar Research Institute (SPRI), University of Cambridge (2008).

